

ZHODNOCENÍ ŠLECHTITELSKÉHO PROGRAMU PLEMENE VELŠSKÝ PONY A KOB ZA ROK 2020

Cíl šlechtitelského programu:

Plemenná kniha velšských plemen pony a kob byla založena v r. 1901 ve Velké Británii. Šlechtění velšských plemen pony a kob v České republice vychází z obecně závazných právních předpisů České republiky a řídí se především pravidly mateřské plemenné knihy ve Velké Británii (The Welsh Stud Book) a dále dlouhodobým programem navrženým Radou plemenné knihy. Chovný cíl se zabezpečuje metodou čistokrevné plemenitby u sekcí A, B, C, D a u nichž je plemenná kniha uzavřená. U sekce WPBR je plemenná kniha otevřená a pro zápis do plemenné knihy je podmínkou přítomnost minimálně 12,5% podílu registrovaných velšských genů. Selektce se provádí na základě výběru, informací a výsledků hodnocení. U hřebců je kladen důraz na silnější selekční tlak. V současné době došlo k velkým změnám, kdy po odchodu Velké Británie z EU WPCS již není oprávněna vydávat průkazy pro koně narozené ve státech Evropské unie. Vzhledem k tomu, že WPCS má mnoho členů v rámci EU, kteří chtějí i nadále registrovat své odchovy v mateřské PK, WPCS spustila nový registr, který toto umožní, avšak je nutné vydat průkaz koně v zemi původu koně. Proto vzniká v současné době potřeba zápisu koní, kteří byli registrováni pouze ve Velké Británii v české plemenné knize, kterou vede ASCHK. V souvislosti s tím vzniká také nový řád plemenné knihy, který navazuje na pravidla mateřské plemenné knihy, ale měl by přinést pro chov určité osvěžení s cílem zaměření na charakter a exteriér chovaných zvířat.

Početní stavy v roce 2020:

Tab. 1 – Početní stavy koní dle pohlaví v roce 2020

<i>Početní stavy koní dle pohlaví</i>	
<i>Hřebci</i>	112
<i>Klisny</i>	675
<i>Ostatní</i>	2327

Tabulka č. 2 – Počty nově zařazených koní

Počty zařazených koní do PK	
Hřebci v chovu	7
Klisny v chovu	17

Tabulka 1 a tabulka 2 ukazují na početní stavy plemene velšský pony a kob v České republice v roce 2020. Z výše uvedených tabulek jasně vyplývá, že chovatelská základna plemene je velmi početná. Neustále dochází k nárůstu počtu jedinců plemene, což je ovlivněno pravděpodobně stále větší oblibou tohoto plemene a také výrazně větším počtem chovatelů s více jedinci. Díky rozličným aktivitám, které lze s plemenem vykonávat a také větší propagací ve sportu, je plemeno oblíbené ve sportovní činnosti i rekreační. Neustále stoupá zájem chovatelů o akcelerační program, který chovatele pozitivně motivuje. V roce 2020 bylo 112 registrovaných hřebců všech sekcí, což je stav, který je odpovídající letem minulým. Průměrné statistice odpovídá i počet zapsaných hřebců do plemenitby, kterých bylo v loňském roce 7. A to i přesto, že vlivem pandemie bylo méně svodů, než v letech minulých. Počet klisen je v měřítku stejný jako v letech minulých, je využíváno celkem 675 klisen. V loňském roce bylo také registrováno více mladých klisen do chovu, a to 17. Výhodou pro plemeno je, že jej lze zapsat do základní plemenné knihy i u chovatele. Tato možnost se osvědčila právě v loňském roce, kdy vlivem pandemie bylo také méně svodů.

V loňském roce však nastala poměrně výrazná změna ve vedení plemenné knihy, a to díky brexitu Velké Británie. Po odchodu Velké Británie z EU WPCS již není oprávněna vydávat průkazy pro koně narozené ve státech evropské unie. Vzniká tak potřeba zápisů klisen a hřebců, kteří byli registrováni pouze v mateřské plemenné knize do české plemenné knihy a tím je nutné i reagovat na úpravu pravidel a řádu plemenné knihy, na kterém rada plemenné knihy pracuje a předpokládá jeho dokončení na jaře roku 2021.

Vzrůstající počty ukazují i počty nově narozených koní, které prezentuje tabulka č. 3. V roce 2020 to bylo 53 hřebců a 42 klisen.

Tabulka č. 3 – počty narozených koní v roce 2020

Počty narozených koní	
Hřebci	53
Klisny	42

Zapsané jedince do jednotlivých oddílů PK prezentuje tabulka č. 4. V roce 2020 bylo do hlavní plemenné knihy zařazeno 139 jedinců z celkového počtu 572. Do základní plemenné knihy bylo zařazeno 437 jedinců. Stále více chovatelů využívá zápisy tzv. pouze s inspektorem a díky tomu se rozšiřuje také chovatelská základna. Tohoto typu zápisu bylo využito především v minulém roce.

Do akceleračního programu bylo zařazeno 33 jedinců na základě exteriéru, sportovní výkonnosti, absolvování zkoušek výkonnosti, nebo výkonnosti či exteriéru potomstva. Cílem akceleračního programu je dosáhnout maximálního genetického pokroku především prostřednictvím těch klisen, které svojí fenotypovou kvalitou (exteriéru i ostatních rozhodujících, zvláště charakterových vlastností), zaručují produkci kvalitních potomků ve smyslu platného šlechtitelského programu.

Tab. 4– Početní stavy dle jednotlivých oddílů plemenné knihy 2020

Početní stavy dle oddílů PK	
HPK	139
ZPK	437
HPK-AP	33
HPK (sport VZ)	2
HPK (sport)	1
HPK-AP (exter.M)	51
HPK-AP (sport VZ)	5
HPK-AP (sport)	1
HPK-AP extM,spVZ	3
HPK	139

Zkoušky výkonnosti:

V roce 2020 bohužel v souvislosti s pandemií nebyly zkoušky výkonnosti pořádané.

Zkoušky výkonnosti nejsou u velšských plemen pony a kob povinností k zařazení do plemenitby. Jsou však jednou z možností k zařazení jedince do HPK a AP. ZV může klisna nebo hřebec absolvovat od 4 do 7let. Stále více majitelů svých koní se o zkoušky výkonnosti zajímá a počet koní, kteří absolvují ZV se zvyšuje.

Zhodnocení akceleračního programu:

Podmínky pro zařazení jedince do akceleračního programu zůstávají stejné jako v letech předešlých. Dochází ke zvyšování počtu koní, kteří absolvují výkonnostní zkoušky pod sedlem i v zápřeží a zvyšuje se nejen počet, ale také kvalita připravenosti koní.

V rámci mezinárodního šampionátu dochází také k nárůstu přihlášených a nejen ke zvýšení kvality v exteriéru, ale také v zvýšení kvality předvádějících a připravenosti koní.

V rámci akceleračního programu se rada plemenné knihy snaží chovatele a majitele koní motivovat k absolvování zkoušek výkonnosti, ale také pořádanými semináři a setkáními ke zlepšení jejich povědomosti o předvádění koní.

Pořádané akce (výstavnictví, semináře, ...):

Konané akce:

V rámci výstavnictví bylo plánovaných několik svodů, bohužel však většina z nich nebyla uskutečněna z důvodu pandemie. Problémem byla také účast zahraničních posuzovatelů na akcích v ČR. Největší akcí v roce 2020 byla výstava v Plasích.

Členové ČSCHVK se pravidelně zúčastňují vrcholových akcí v zahraničí (výběr hřebců v Nizozemí, Royal Welsh Show ve Velké Británii, dražby v Nizozemí i Velké Británii). Stejně tak se členové rady plemenné knihy a předsednictva zúčastňují každoročního setkání plemenných knih s mateřskou plemennou knihou ve Velké Británii, které v roce 2020 proběhlo formou online.

Celkové zhodnocení naplňování šlechtitelského programu:

Šlechtitelský program je nadále naplňován výběrem nejlepších klisen a hřebců do Akceleračního programu (AP) a Hlavní plemenné knihy (HPK). Stejně tak, jako pořádáním mezinárodního šampionátu s vysokou účastí a možností porovnat jednotlivé jedince s ostatními. Velmi pozitivní je také stále se zvyšující počet jedinců účastnících se výkonnostních zkoušek.